

HOTĂRÂREA CURȚII
29 iunie 1994*

Custom Made Commercial Ltd
împotriva
Stawa Metallbau GmbH

(cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare, formulată de Bundesgerichtshof)

„Convenția de la Bruxelles – Locul de executare a obligației – Lege uniformă privind vânzarea”

Cauza C-288/92

În cauza C-288/92,

având ca obiect o cerere adresată Curții, în temeiul Protocolului din 3 iunie 1971 privind interpretarea de către Curtea de Justiție a Convenției din 27 septembrie 1968 privind competența judiciară și executarea hotărârilor judecătorești în materie civilă și comercială, de către Bundesgerichtshof (Germania), pentru pronunțarea, în litigiul pendinte în fața acestei instanțe, între

Custom Made Commercial Ltd

și

Stawa Metallbau GmbH,

unei hotărâri preliminare privind interpretarea articolului 5 punctul 1 și articolului 17 paragraful întâi din Convenția din 27 septembrie 1968 privind competența judiciară și executarea hotărârilor judecătorești în materie civilă și comercială (JO 1972, L 299, p. 32, Ediție specială, 19/vol. 10, p. 3), astfel cum a fost modificată de Convenția din 9 octombrie 1978 privind aderarea Regatului Danemarcei, Irlandei, și a Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord (JO L 304, p. 1, și – text modificat – p.77, Ediție specială, 19/vol. 10, p. 16),

CURTEA,

compusă din domnii O. Due, președinte, J. C. Moitinho de Almeida și M. Diez de Velasco, președinți de cameră, C. N. Kakouris (raportor), F. A. Schockweiler, F. Grévisse, M. Zuleeg și P. J. G. Kapteyn și J. L. Murray, judecători,

avocat general: domnul C. O. Lenz,
grefier: domnul H. von Holstein, grefier adjunct,

după examinarea observațiilor scrise prezentate:

– pentru guvernul german, de Prof. Dr. Christof Böhmer, Ministerialrat în Ministerul Federal al Justiției, în calitate de agent,

---

* Limba de procedură: germana.

– pentru guvernul italian, de profesorul L. Ferrari Bravo, șef al Serviciului de contencios diplomatic al Ministerului Afacerilor Externe, în calitate de agent, asistat de domnul O. Fiumara, avvocato dello Stato,

– pentru Comisia Comunităților Europene, de domnul P. van Nuffel, membru al Serviciului juridic, în calitate de agent, asistat de Wolf-Dietrich Krause-Ablas, avocat în baroul din Düsseldorf,

având în vedere raportul de ședință,

după ascultarea observațiilor orale ale guvernului italian și ale Comisiei Comunităților Europene, prezentate în ședința din 19 ianuarie 1994,

după ascultarea concluziilor avocatului general prezentate în ședința din 8 martie 1994,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Prin ordonanța din 26 martie 1992, primită la Curte la 30 iunie 1992, Bundesgerichtshof (Germania) a adresat, în temeiul Protocolului din 3 iunie 1971 privind interpretarea de către Curtea de Justiție a Convenției din 27 septembrie 1968 privind competența judiciară și executarea hotărârilor judecătorești în materie civilă și comercială (JO 1972, L 299, p. 32, Ediție specială, 19/vol. 10, p. 3, denumită în continuare „convenția”), astfel cum a fost modificată de Convenția din 9 octombrie 1978 privind aderarea Regatului Danemarcei, Irlandei, și a Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord (JO L 304, p. 1, și – text modificat – p. 77, Ediție specială, 19/vol. 10, p. 16), mai multe întrebări preliminare privind interpretarea articolului 5 punctul 1 și articolului 17 paragraful întâi din convenție.

2 Aceste întrebări au fost adresate în cadrul unui litigiu între societatea Stawa Metallbau GmbH (denumită în continuare „Stawa”) cu sediul la Bielefeld (Germania) și societatea Custom Made Commercial Ltd (denumită în continuare „Custom Made”) cu sediul la Londra, cu privire la plata parțială efectuată de aceasta din urmă a prețului convenit în temeiul unui contract de furnizare a unor ferestre și uși, pe care trebuia să le fabrice Stawa.

3 Din ordonanța de trimitere rezultă că la 6 mai 1988, la Londra, Stawa se angajase verbal să livreze bunurile societății Custom Made, ca urmare a unor negocieri purtate în limba engleză. Bunurile erau destinate unui complex imobiliar situat în Londra. Contractul, primul încheiat între părți, stipula că plata va fi efectuată în lire sterline.

4 Stawa a confirmat încheierea contractului prin intermediul unei scrisori din data de 9 mai 1988, redactată în engleză, la care anexase, pentru prima dată, condițiile generale de vânzare redactate în germană. Articolul 8 din aceste condiții generale indica faptul că, în cazul oricărui litigiu între părți, locul de executare și instanța competentă urmau să fie în Bielefeld. Custom Made nu a ridicat nici o obiecție privind condițiile generale.

5 Întrucât Custom Made a efectuat doar o plată parțială, Stawa a introdus o acțiune pentru plata sumei restante în fața Landgericht Bielefeld. Această instanță a pronunțat la 13 septembrie 1989 o hotărâre în lipsă, obligând Custom Made să plătească suma de 144 742, 08 £, cu dobândă.

6 Custom Made a contestat această hotărâre, susținând, în special, că instanțele germane nu au competență internațională. Landgericht Bielefeld a pronunțat o încheiere premergătoare, la 9 mai 1990, declarând cererea Stawa admisibilă.

7 Custom Made a introdus o acțiune împotriva acestei hotărâri în fața Oberlandesgericht Hamm și a invocat, din nou, faptul că instanțele germane nu au competență internațională.

8 Oberlandesgericht a respins această acțiune, prin decizia din 8 martie 1991, fondând competența internațională a instanțelor germane pe articolul 5 punctul 1 din convenție, coroborat cu prima parte a alineatului (1) din articolul 59 din Legea uniformă privind vânzarea internațională a bunurilor mobile corporale, anexată la Convenția de la Haga din 1 iulie 1964 (834, Culegerea Tratatelor Organizației Națiunilor Unite, 1972, p. 107 și următoarele), care prevede că cumpărătorul trebuie să plătească prețul vânzătorului la locul acestuia de desfășurare a activității sau, în lipsa unui astfel de loc, la reședința sa obișnuită.

9 Custom Made a contestat hotărârea Oberlandesgericht și a introdus un recurs în casație în fața Bundesgerichtshof.

10 Considerând că litigiul ridică probleme de interpretare a convenției, Bundesgerichtshof a decis să suspende judecata până în momentul în care Curtea se va pronunța, cu titlu preliminar, cu privire la următoarele întrebări:

„1) a) În cazul în care este vorba despre o cerere pentru plata soldului, înaintată de către un furnizor împotriva unui client în temeiul unui contract comercial, în conformitate cu regulile de conflict privind instanța sesizată, acest contract este supus dreptului uniform privind vânzarea și, în consecință, locul de executare a obligației de plată a soldului este locul de stabilire a furnizorului reclamant, locul de executare în sensul articolului 5 punctul 1 din Convenția de la Bruxelles privind competența judiciară trebuie să fie stabilit în conformitate cu dreptul material care reglementează obligația care face obiectul litigiului, în temeiul regulilor de conflict privind instanța sesizată?

b) În cazul unui răspuns negativ la prima întrebare litera a), din partea Curții de Justiție:

Într-un astfel de caz, cum se stabilește locul de executare în sensul articolului 5 punctul 1 din Convenția de la Bruxelles privind competența judiciară?

2) În cazul în care rezultă din răspunsurile la prima întrebare punctele a) și b) că competența internațională a instanțelor germane nu poate fi fondată pe articolul 5 punctul (1) din Convenția de la Bruxelles privind competența judiciară:

a) O convenție de atribuire a unei competențe poate să fi fost încheiată, în mod valid, în sensul articolului 17 primul paragraf a doua teză a treia parte din Convenția de la Bruxelles privind competența judiciară, în cazul în care un furnizor, după încheierea verbală a contractului, a confirmat în scris clientului său această încheiere și, pentru prima dată, a anexat la această scrisoare de confirmare condițiile sale generale de vânzare care conțin o clauză de atribuire a unei competențe, iar clientul nu a ridicat obiecții împotriva clauzei respective, în locul unde clientul își are sediul nu există nici o practică în conformitate cu care absența unui răspuns la o astfel de scrisoare ar trebui să fie considerat ca o acceptare a clauzei de atribuire a unei competențe, o astfel de practică nu este cunoscută de client și este vorba despre primul contact profesional între părți?

b) În cazul unui răspuns afirmativ la a doua întrebare litera a), din partea Curții de Justiție:

Acest răspuns este valabil și în cazul în care condițiile generale de vânzare care conțin clauza de atribuire a unei competențe sunt redactate într-o limbă pe care clientul nu o știe și este diferită de limba în care s-au efectuat negocierile și s-a încheiat contractul și în cazul în care, în scrisoarea de confirmare redactată în limba în care s-au efectuat negocierile și s-a încheiat contractul, se face referire, în ansamblu, la condițiile generale de vânzare anexate, dar nu în mod special la clauza de atribuire a unei competențe?

3) În cazul unui răspuns afirmativ la a doua întrebare punctele a) și b), din partea Curții de Justiție:

În cazul unei clauze de atribuire a unei competențe, conținută în condițiile generale de vânzare și care îndeplinesc condițiile de validitate ale unei astfel de clauze, impuse la articolul 17 din Convenția de la Bruxelles privind competența judiciară, acest articol interzice, de asemenea, să se verifice, pe baza dreptului material național, aplicabil în temeiul normelor privind conflictul instanței sesizate, dacă respectiva clauză de atribuire a unei competențe a fost inclusă, în mod valabil, în acordul părților?”

Cu privire la prima întrebare, litera (a)

11 Prin această întrebare, clarificată în lumina motivelor din ordinul de trimitere, instanța națională dorește să afle dacă articolul 5 punctul 1 din convenție trebuie să fie interpretat în sensul că, în cazul unei cereri de plată înaintate de furnizor împotriva clientului său în temeiul unui contract comercial, locul de executare a obligației de a plăti trebuie să fie stabilit în conformitate cu dreptul material care reglementează obligația care face obiectul litigiului, conform normelor de conflict privind instanța sesizată, chiar și în cazul în care aceste norme se referă la aplicarea, în cazul contractului, a unor dispoziții precum cele din Legea uniformă privind vânzarea internațională a bunurilor mobile corporale, anexată la Convenția de la Haga din 1 iulie 1964.

12 Convenția prevede la articolul 2 norma generală conform căreia competența unei instanțe este fondată pe locul unde își are domiciliul reclamantul, dar articolul 5 atribuie competențe și altor instanțe, a căror alegere îi revine reclamantului. Această libertate de alegere a fost introdusă în vederea existenței, în anumite cazuri bine stabilite, a unei legături deosebit de strânse între o contestație și instanța căreia i se poate solicita să audieze contestația respectivă, în vederea organizării utile a procesului (a se vedea Hotărârea din 6 octombrie 1976, Tessili, 12/76, Rec., p. 1473, punctul 13). Cu toate acestea, articolul 5 nu stabilește că acest factor de legătură în sine este un criteriu pentru alegerea forului competent. Reclamantul nu dispune de posibilitatea de a chema pârâtul în judecată în fața oricărei instanțe care are o legătură cu contestația, articolul 5 enumerând exhaustiv criteriile de stabilire a unei legături între o contestație și o anumită instanță.

13) Articolul 5 punctul 1 prevede, în special, că pârâtul poate, în materie contractuală, să fie chemat în judecată în fața instanței din locul „în care a fost sau trebuie executată obligația care face obiectul cererii”. Acest loc reprezintă, în mod normal, legătura cea mai strânsă între contestație și instanța competentă și motivează competența instanței respective în materie contractuală (a se vedea Hotărârea din 15 ianuarie 1987, Shenavai, 266/85, Rec., p. 239, punctul 18).

14 Deși factorul de legătură este motivul care a condus la adoptarea articolului 5 punctul 1 din convenție, criteriul reținut de această dispoziție nu este legătura cu forul sesizat, ci doar locul de executare a obligației, care stă la baza acțiunii în justiție.

15 Locul de executare a obligației a fost ales drept criteriu de competență deoarece, fiind precis și clar, se încadrează în obiectivul general al convenției, care constă în introducerea unor reguli care garantează o certitudine în privința repartizării competențelor între diversele instanțe naționale care ar putea să fie sesizate cu privire la un litigiu în materie contractuală.

16 Într-adevăr, s-a susținut faptul că, în anumite cazuri, criteriul locului de executare a obligației care stă la baza acțiunii reclamantului, criteriu reținut în mod expres la articolul 5 punctul 1 din convenție, poate să atribuie o competență unei instanțe care nu are nicio legătură cu contestația și că, într-un astfel de caz, este necesar să se renunțe la criteriul prevăzut explicit, deoarece rezultatul obținut ar fi contrar obiectivului de la articolul 5 punctul 1 din convenție.

17 Acest ultim argument nu poate totuși fi reținut.

18 Într-adevăr, utilizarea altor criterii decât locul de executare, în cazul în care acesta atribuie o competență unui for care nu are legătură cu cauza, ar putea să compromită posibilitatea de a prevedea cărui for i se va atribui competența și, astfel, ar fi incompatibilă cu obiectivul convenției.

19 Acceptarea existenței unei legături între faptele care fac obiectul litigiului și o anumită instanță ca fiind singurul criteriu de competență ar avea ca efect constrângerea instanței sesizate, în scopul de a verifica dacă există o astfel de legătură, să ia în considerare alte elemente, în special motivele invocate de pârât, și ar goli astfel de conținut articolul 5 punctul 1.

20 O astfel de analiză ar fi, în plus, contrară obiectivelor și spiritului convenției, care necesită o interpretare a articolului 5, care permite instanței naționale să se pronunțe cu privire la propria competență fără a fi obligată să examineze cauza în fond (a se vedea Hotărârea din 22 martie 1983, Peters, 34/82, Rec., p. 987, punctul 17).

21 Din cele menționate anterior rezultă că, în sensul articolului 5 punctul 1, pârâtul poate, în materie contractuală, să fie chemat în judecată în fața instanței din locul în care a fost sau trebuie să fie executată obligația care face obiectul cererii, chiar și în cazul în care forul astfel desemnat nu este cel care are legătura cea mai strânsă cu contestația.

22 Prin urmare, este necesar să se identifice „obligația” vizată la articolul 5 punctul 1 din convenție și să stabilească „locul de executare” a acesteia.

23 Curtea a precizat că obligația nu poate să fie interpretată ca făcând referire la orice fel de obligație care decurge din contractul în cauză, ci la obligația care corespunde dreptului contractual pe care se bazează acțiunea reclamantului (a se vedea Hotărârea din 6 octombrie 1976, De Bloos, 14/76, Rec., p. 1497, punctele 10 și 13)

24 După ce a permis o excepție în cazul contractelor de muncă, care prezintă anumite trăsături specifice (a se vedea, în special, Hotărârea din 26 mai 1982, Ivenel, 133/81, Rec. p. 1891), Curtea a confirmat, în hotărârea Shenavai, citată anterior, punctul 20, că obligația vizată la articolul 5 punctul 1 din convenție este obligația contractuală, care constituie baza concretă a acțiunii judiciare.

25 Această interpretare a fost confirmată prin încheierea Convenției din 26 mai 1989 privind aderarea Regatului Spaniei și Republicii Portugheze la Convenția privind competența

judiciară și executarea hotărârilor judecătorești în materie civilă și comercială (JO L 285, p. 1). Cu această ocazie, norma prevăzută la articolul 5 punctul 1 din convenție a fost menținută în aceeași termeni și completată de o excepție unică referitoare la contractele de muncă, excepție admisă deja prin intermediul interpretării din jurisprudența Curții, citată anterior.

26 În ceea ce privește „locul de executare”, Curtea a hotărât că este de competența instanței sesizate să stabilească, în temeiul Convenției, dacă locul în care a fost sau trebuie să fie executată obligația intră sub incidența domeniului său de competență teritorială și că, în acest scop, aceasta trebuie să determine, conform propriilor reguli de conflict, care este legea aplicabilă raportului juridic în cauză și să definească, în conformitate cu această lege, locul de executare a obligației contractuale care face obiectul litigiului (a se vedea hotărârea Tessili, citată anterior, punctul 13, la care se face referire la punctul 7 al hotărârii Shevanai, citată anterior).

27 Această interpretare trebuie să fie de asemenea reținută în cazul în care regulile de conflict ale forului sesizat se referă la aplicarea, în privința raportului contractual, unei „legi uniforme” precum cea în cauză în acțiunea principală.

28 Această interpretare nu este contestată de o dispoziție precum cea de la articolul 59 alineatul (1) din legea uniformă, în temeiul căreia locul de executare a obligației cumpărătorului de a plăti prețul vânzătorului este locul în care vânzătorul își desfășoară activitatea sau, în lipsa acestuia, locul reședinței sale obișnuite, cu singura condiție ca părțile la contract să nu fi stipulat un alt loc de executare a acestei obligații, în temeiul articolului 3 din aceeași lege.

29 Din considerentele precedente rezultă că articolul 5 punctul 1 din convenție trebuie să fie interpretat în sensul că, în cazul unei cereri de plată înaintate de furnizor împotriva clientului său, în temeiul unui contract comercial, locul de executare a obligației de a plăti soldul trebuie să fie stabilit în conformitate cu dreptul material care reglementează obligația care face obiectul litigiului conform regulilor de conflict privind instanța sesizată, chiar și în cazul în care aceste reguli se referă la aplicarea, în cazul contractului, unor dispoziții precum cele din Legea uniformă privind vânzarea internațională a bunurilor mobile corporale, anexată la Convenția de la Haga din 1 iulie 1964.

30 Având în vedere răspunsul dat la prima întrebare litera a), nu este necesar să se răspundă la celelalte întrebări adresate de instanța de trimitere..

Cu privire la cheltuielile de judecată

31 Cheltuielile efectuate de guvernele german și italian, precum și de Comisia Comunităților Europene, care au prezentat observații Curții, nu pot face obiectul unei rambursări. Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată.

Pentru aceste motive,

CURTEA,

pronunțându-se cu privire la întrebarea adresată de către Bundesgerichtshof, prin ordonanța din 26 martie 1992, declară:

Articolul 5 punctul 1 din Convenția din 27 septembrie 1968 privind competența judiciară și executarea hotărârilor judecătorești în materie civilă și comercială, astfel cum a fost modificată de Convenția din 9 octombrie 1978 privind aderarea Regatului Danemarcei, Irlandei și a Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, trebuie să fie interpretat în sensul că, în cazul unei cereri de plată înaintate de furnizor împotriva clientului său în temeiul unui contract comercial, locul de executare a obligației de a plăti soldul trebuie să fie stabilit în conformitate cu dreptul material care reglementează obligația care face obiectul litigiului conform regulilor de conflict privind instanța sesizată chiar și în cazul în care aceste reguli se referă la aplicarea, în cazul contractului, unor dispoziții precum cele din legea uniformă privind vânzarea internațională a bunurilor mobile corporale, anexată la Convenția de la Haga din 1 iulie 1964.

Due	Moitinho de Almeida	Díez de Velasco	
Kakouris	Schockweiler	Grévisse	Zuleeg
Kapteyn	Murray		

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg, la 29 iunie 1994.

Grefier
R. Grass

Președinte
O. Due